

мовою без сумніву буде «великорусській язикъ». Щасливі ті, у кого нема по надсе ніякого иньшого бажання.

Словінська ілюстрована часопись «Dom in Svet», що виходить у Люблянї, почала друкувати статі про нашу літературу п. н. «Črtice iz maloruske književnosti». Автором їх є д. Подравский. У 21 числі з першого падолиста говорить ся про Шевченка, від молодих його літ до знайомости з Кулішем і Костомаровом. Статя написана дуже тепло і прихильно до нашого поета. У 22 числі оповідає автор про Кирило-Методієвське брацтво та про дальшу судьбу і смерть Шевченка. Довше затримуєть ся над характеристикою і діяльністю Куліша. Дальше переходить до письменників 60—70 років і згадує про звисну заборону друку українських книжок та часописей у Росії, видану 1876 р. Згадавши ще окремо про Руданського, Мордовця і Стороженка, переходить до Галичини і згадує про засноване Галицько-руської Матиці, першої часописи «Зоря галицька» та номінацію Головацького професором української мови і літератури на львівськїм університеті.

«Das litterarische Echo» у випуску з 15 жовтня згадує в рубриці «Kleinrussland» про наш журнал, зазначаючи статі: В. Гнатюка про угорських Русинів, причинки до біографії Шевченка і дра І. Франка про К. Ф. Масра. Дальше згадує про ново założену часопись «Будучність»,

де підносить статю І. Труша про Стефаніка.

Кіевская Старина надрукувала в 10 кн. за сей рік по українськи нову драму Михайла Старицького п. н. «Остання нічъ». Исторична драма въ двохъ картинахъ. М. Старицького. Ст. 50—92.

У двох фелетонах російської часописи «Казбекъ» (чч. 582 і 584) надруковано в перекладі д. Марка К—ка оповіданє Гр. Коваленка п. н.: «Н а р о д н ы я п ѣ с н и. Разказъ Г. А. Коваленко. Изъ украинскаго. Взято изъ «Литературно-Наукового Вистнъка».

Сѣверный Курьеръ. Починаючи від 1 (13) падолиста в Петербурзі видаєть ся нова щоденна політична і літературна газета «Сѣверный Курьеръ». Підвалиною свого світогляду «С. Курьеръ» покладає ідею одности європейської цивілізації, яка не виключає основ національної окремішности. Редакція ставить собі метою сумлінне і безсторонне досліджуванне руського життя і освітленне в душі справедливости і розвитку горожанства. Звертаєть ся також увага на виясненне і заведенне правильних відносин між центром і окраїнами на основі цілковитого признання і поважання прав особистих, національности і принципа віротерпимости. Програма, як бачимо, дуже інтересна; побачимо, як то вона виконуватиметь ся в дійсности. Редакторами стоять: Кн. Барятинський і К. Арабажин.

IV. Персоналія.

Петро Олександрович Лашкарев. Дня 28 серпня помер професор Київської Академії і Університету П. О. Лашкарев. Небіжчику належать деякі праці по історії та археології України, а крім того він брав участь в таких поважних наукових інституціях, як «Общество Нестора-Лѣтописца» та «Церковно-археологическое Общество при Киевской духовной Академіи». Небіжчик побачив світ року 1833 в селі Карманові в Курщині, в родині сільського священика. Учив ся він в білгородській духовній школі, в Курській семинарії і нарешті в Київській академії, де і добув курса р. 1859. Того-ж року Лашкарева вибрано на бакаляра в Київській Академії на катедру канонічного права та церковної архео-

логії, а р. 1866 — на екстра-ординарного професора тих самих наук. Сї науки Лашкарев викладав разом до р. 1869. коли катедру археології віддучено від катедри права і з того часу він викладав саме право. Р. 1885 Лашкарев почав викладати право і на університеті і його професорська діяльність в академії і на університеті тяглась до самої смерті. Після небіжчика лишило ся чимало наукових праць по канонічному праву та церковній археології. З них отсі належать до України: 1) Что осталось отъ древней церкви киевской Спаса на Берестовѣ? (1867), 2) Развалины церкви Св. Симеона и Копыревъ конецъ древняго Киева. (1879), 3) Киевская архитектура X—XII в. (1874). 4) Остатки древнихъ зданій

Кієво-Печерської Лаври (1883, 5) Останки древньої церкви в г. Переяслав' (1889), 6) Соборна Успенська церква в г. Канев' і 7) Дача Кієво-Братського монастиря Церковщина. Розвідки 1—6 надруковано торік окремою книгою під титулом «Церковно-археологічні очерки, дослідження і реферати» (Київ, 1898). С. Є.

Е. Ю. Петрі (некрольог). Дня 28 серпня помер професор Петербурського університета Е. Ю. Петрі. Небіжчик був відомий антрополог і етнограф. Найбільш відомі його праці: «Антропология» (2 томи), «Методи и принципы географии», «Критический обзор иностранных пособий при преподавании о изучении географии» та інші. Всі поіменовані та інші праці проф. Петрі, друковані по різних російських та чужих місячниках, здобули авторові широку славу талановитого і тямучого ученого. Народився проф. Петрі року 1854 під Петербургом, учився в медично-хірургічній академії в Петербурзі, а потім слухав викладів на заграничних університетах. Р. 1883 його вибрано на професора університета в Берні на катедру географії та антропології, але року 1887 запрошено на таку саму катедру в Петербурзі. Окрім викладів на університеті Петрі останніми часами був президентом «русского антропологического общества» і брав участь в працях «общества охранения народного здоровья». С. Є.

Францішка фон Капф-Ессентер. Дня 28 жовтня цього року перервала пасмо свого життя звітна німецька літератка Францішка фон Капф-Ессентер, кинувшись з четвертого поверха готелю на брук у Берліні. Причиною такого розпучливого кроку письменниці були усякі житєві неприємности, головно-ж розлука з мужем і дітьми, та прикри матеріальні відносини. Францішка Ессентер уродилася 2 цвітня 1849 р. в замку Вальдштайн коло Літомишля в Чехах, де її батько був податковим над'інспектором. Приготувавшись з власної волі до іспиту учительки, учительовала якийсь час, але лиш доти, доки не взялася за перо і не стала писати. Її перший роман «Fruen-ehe» виданий 1873 р. (другим накладом вже 1874 р.) визначується не лиш інтересною подією, але й бистрою логікою та енергічним виступом в обороні жіночих прав, хоч обізнане з житєм показується ще послабке. В р. 1875 ви-

дала вона сатиричну поему «Die sociale Revolution im Thierreich». Дуже гарними прикметами визначується її том новель виданий 1882 р. п. н. «Das Sacrament der Liebe», особливо-ж сміливістю порушеного проблему, великим реалізмом і займаючим та бистроумним представлєм. Значне вражє зробив також її том новель п. н. «Wiener Sittenbilder» виданий 1884 р. За ним слідували дуже скорим темпом дальші її письма, і так: 1883 р. вийшов новий том новель «Moderne Helden», 1887 р. роман «Ziel und Ende», 1888 р. збірка новель «Am Abgrund der Ehe». На сїм урвалася її літературна діяльність, а причиною того були неприємні родинні відносини та нервовий розстрій, який слідував за ними, що й викликав такий трагічний кінець письменниці. В р. 1888 віддала ся вона за віденського критика Оттона фон Капф, одначе по кількох літах спільного життя розвела ся з ним і вийшла вдруге за Павла Блюменрайха, що видавав літературні часописи, а потому пробував щастя в театральнім житю у Берліні, зазнавши одначе гірких розчаровань і неповіджень, покинув жінку і переніс ся на сталий побут до Нью Йорку. Полишена жінка вела неустанну борбу за житє, коли одначе не було виглядів на побіду, змучена і знеохочена скінчила самовбийством. В історії німецької літератури заповнила собі Францішка Ессентер визначне становище. У тих, що її знали, полишила по собі правдивий жалє.

Дня 18 (30) вересня умер в своїм селі Коченці, в Харківщині Микола Лавровський; він був братом звісного фільольога Петра Лавровського. Великороси родом, вони були оба професорами харківського університету; 1854 р. Микола Л. предложив харківському університетови докторську дисертацію: О древнерусских училищах. Книжочка ся зістала ся й досі одинокою науковою працею про староруське шкільництво й не стратила інтересу й досі, хоч автор її за богато дав віри апокріфічним звіткам Татищева. Пізнійші праці Миколи Л. належать до російської літератури XVIII в. Професором харківського університету він був до 1871 р., коли пішов на адміністративну дорогу: був директором ніжинського фільольогічного ліцея, потім ректором варшавського університету і куратором ризького учебного округа.